

Türkiye'de Patoloji Bilimine Hizmeti Geçenler

Prof. Dr. Osman Nuri AKER

Yaşamı ve Bilimsel Çalışmaları

Prof. Dr. M. Şerefettin Canda

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Inciraltı - İzmir

Resim 1. Prof. Dr. Osman Nuri AKER

A) YAŞAM ÖYKÜSÜ (Doğum: 1916 Salihli/Manisa)

Prof. Dr. Osman Nuri Aker (Resim 1)'in babası Hüseyin Sabri bey, annesi Zekiye hanımdır. Salihli ve İzmir Buca İlkokulu'nu; Manisa Ortaokulu'nu ve Maltepe Askeri Lisesi'ni bitirmiştir. 1934'te İstanbul Tıp Fakültesi'ne girdi. 1940'da bitirerek Türk Silahlı Kuvvetlerinde Tabip Teğmen rütbesiyle görev aldı. Sırasıyla, bir yıl Gülhane'de staj (Patolojik Anatomi); bir yıl kıta stajı (20.Kor.52.Tüm.52.A. Baştabipliği); bir yıl hastane stajı (Haydarpaşa Askeri Hastanesi) yaptı. 1943'de (Ekim) Gülhane Askeri Tıp Akademisi patoloji asistanlığına başladı. 1946 yılında Patoloji Uzmanı oldu. Gülhane'deki görevine devam etti. 1951-1953 döneminde bilgi ve görgüsünü arttırmak üzere ABD'n gönderildi. Dönüşte 1953'de Gülhane Askeri Tıp Akademisi Patoloji Öğretim Görevlisi oldu; 1955'de "Travmalar ve Enfeksiyonlar Karşısında Sürrenal" konulu tezi ile Doçentlik ünvanı aldı. 1955'te Profesör muavini, 1957'de Enstitü Direktörlüğü ve Profesörlüğüne atandı. 1969 yılında, Enstitü Direktörlüğü'nü yürütürken kendi isteği ile emekliye ayrıldı. Daha sonra, bir süre Ankara Özel Diş Hekimliği Yüksek Okulu'nda Patoloji Öğretim Üyeliği yaptı. 1980-1986 yılları arasında iki dönem S.S.Y.B. Yüksek Sağlık Şurası üyeliği görevinde bulundu. Şu anda Ankara'da yaşamını sürdürmektedir (Adres: Güz Sk. No: 16/12 Aşağı Ayrancı/Ankara, Tel: (0312) 427 45 40).

Resim 2. Prof. Dr. George N. Papanicolaou'nun Prof. Dr. Nuri Aker'e 1956'da imzaladığı bir resim.

B) A.B.D. ÇALIŞMALARI (1951-1953)

1. Walter Reed Army Medical Center (Washington DC): İlk altı ay, genel patoloji alanında Dr. Blumberg'in yanında çalıştı.
2. Cornell University Medical College (New York). George N. Papanicolaou (Resim 2)'nin , ilk olarak açtığı sitoloji kursuna katılarak sertifika aldı. Exfoliative sitoloji üzerinde çalıştı.
3. Georgia University (New York). Profesör Neuberg'in yanında, vaginal sitoloji üzerine çalıştı.
4. Jefferson University (Philadelphia). Profesör Herbut'un yanında, akciğer kanser sitolojisi üzerine çalıştı.
5. Walter Reed Army Medical Center (Washington DC). Mide sitolojisi (balon yöntemi) ile ilgili çalışmalar yaptı.
6. Armed Forces Institute of Pathology (Washington DC). Son altı ay, Dermatolojide Helwig, Jinekopatolojide Brady ile çalıştı.

C) DİYARBAKIR BÖLGESİNDE YAPILAN İLGİNÇ BİR ARAŞTIRMA (1958)

1958'de, Diyarbakır çevresinde vücutta yaralar ve aşırı kıllanma ile belirli bir hastalık çıkması üzerine Prof. Dr. Osman Nuri AKER, bu hastalığı araştırmak üzere görevlendirilen, bir kurul içerisinde yer aldı. Araştırmalar sonucu, hastalık etkeninin buğday tohumlarını ilaçlamada kullanılan heksaklorobenzen (Liudane) olduğu saptandı. Bu maddenin etkisini sıçanlar üzerine deneysel olarak gösterdi.

D) SİTOLOJİ ALANINDAKİ ÇALIŞMALARI VE TÜRKİYE'YE KATKISI

1. 1953 yılında, Türkiye'ye döndükten sonra, Gülhane'de sitopatoloji alanında kurslar düzenledi. Bu yıllarda henüz sitoloji, ülkemizde yeterli tanınmamaktaydı. Bu alandaki çalışmaları ile, Türkiye'ye yeni bir yöntemin gelmesi ve geliştirilmesi açısından önemli hizmetlerde bulundu.
2. Ankara ve İstanbul'da sitoloji alanında, değişik zamanlarda konferanslar verdi.
3. Kanser taraması konusunda, sitolojinin kullanımını için çalışmalar yaptı.
4. Son olarak, 1993'de Sivas'da, on gün süre ile "Sitoloji Kursu" düzenledi.
5. İnce iğne aspirasyon biyopsisi (İİAB) yönteminin de günümüzde değerinin iyice belirginleşmesiyle, Prof. Dr. Osman Nuri Aker'in sitoloji alanındaki öncü çalışmalarının önemi ve Türkiye'ye katkısı daha iyi anlaşılmıştır.

E) BİLİMSEL YAYINLAR

I. Kitaplar

1. Aker ON. Laborantlar İçin Histoloji, Boya Tekniği, Patolojik Anatomi ve Otopsi Tekniği. Ankara: Yeni Matbaa, 1949.
2. Gridley (Aker ON, Çevirmen). Laboratuvar El Kitabı, Hususi Boyama Teknikleri. Ankara: Örnek Matbaası, 1954.
3. Aker ON. Otopsi. Ankara: Örnek Matbaası, 1956.

II. Makaleler:

1. Memleketimizin erkek kara kurbağları üzerinde gebeliğin erken teşhisi ve alınan sonuçlar. AÜ Tıp Fak Mec 1950; LV (1-2): 199-225.
2. Des experiences effectuées sur les grenouilles terrestres des resultants obtenus pour le diagnostic biologique precoces de la grossesse. Acta Medica Turcica 1950; 2 (1-2): 125-53.
3. Mide kanserlerinin erken teşhisinde Balon Metodu. Askeri Sh Derg 1954; (30): 38.
4. Kanserlerin erken teşhisinde exfoliative cytology'nin önemi. Medica 1954; 2 (13-14): 33-9.
5. Akciğer kanseri ve sitolojinin önemi. Tüber ve Torakas 1954; 2 (6): 296-310.
6. Heterotopik pankreaslar. Deniz Tıp Bül 1955; 1 (1): 14-8.
7. Bir Milroy hastalığı vakası. Deniz Tıp Bül 1955; 1 (1): 2-5.
8. Bir buçuk yaşında, bir erkek çocukta, testisinin mezodermal tip embriyonal karsinoması. Deniz Tıp Bül 1955; 1 (2): 30-5.
9. Sarkomaya dejenere bir cervix myoması vakasında endometrium stromasının sarkomatoid gelişmesi ve adenomyozis. As Shh Derg (Özel Sayı) 1955: 73.
10. Hiperkolesterolemik Familya Xanthomatosis. Dirim 1955; 30 (6): 251.
11. Virutik bir intana bağlı, üç delirium vakası münasebetiyle. Gülhane Tıp Bül 1956; 1 (1): 1-6.
12. Familial ve bilateral bir karotid body tümörü. Gülhane Tıp Bül 1956; 1 (2): 7-10.
13. Safra taşlarında anatomo-patolojik bulgular. Gülhane Tıp Bül 1956; 1 (2): 197.
14. Travmatik menşeli bir granular cell myoblastoma vakası. Gülhane Tıp Bül 1956; 1 (3): 225.
15. Peptik ülserin anatomi patolojisi. Gülhane Tıp Bül 1957; 2 (2): 236-40.
16. Bilateral aberrant thyroid carcinoması. Gülhane Tıp Bül 1957; 2 (2): 147-51.
17. Ruhi belirtiler ile seyreden bir beyin tümörü. Gülhane Tıp Bül 1959; 4 (3).
18. Bir giant mide lipomu vakası. Gülhane Tıp Bül 1960; 4 (6).
19. Collum uteri kanserinin sitolojik metod ile teşhisi. Gülhane Tıp Bül 1961; 5 (6).
20. Parafinoma. Gülhane Tıp Bül 1961; 5 (6): 313.
21. Parietal plevra iğne biopsisi. Tüber ve Toraks Mec 1954; 2 (3-4).
22. Hamdi Hoca. Gülhane Tıp Bül 1961; 5 (6): 313.
23. Küçük tükrükbezleri mikst tümörleri. Gülhane Tıp Bül 1965; 18 (1): 79.
24. İki neonatal hepatitis (Giant cell hepatitis) vakası. Gülhane Tıp Bül 1965; 8 (3): 301.
25. İlk vakamız dolayısı ile craniopharyngeoma'ların genel olarak gözden geçirilmeleri. Gülhane Tıp Bül 1966; 9 (2): 181-6.
26. Serviks uterinin primer malign melanoması (iki olgu). 1986; 28 (1): 181-6.
27. Dört ovariumlu uterusu üç ovariumunda dermoid kist vakası (Amerikaya neşredilmek üzere gönderilmiştir).
28. Appendiks menseli Krukenberg tümörleri üzerine (Amerikaya neşredilmek üzere gönderilmiştir).

III. Bildiriler:

1. Tebliğ, Second World Congresses on Fertility and Sterility (18-26 May, 1956). Naples, Italy.
2. Boyunda effortla kendini gösteren timus kisti vakası.
3. Tiroidin osteoclastomatous giant cell tümörü. Türk Silahlı Kuvvetleri II. Tıp Kongresi. Tebliği Özeti (12-15 Eylül, 1967, İzmir). Ankara: Gnkur Basımevi, 1967; 20.
4. Üç neonatal giant cell hepatitis vakası. Türk Silahlı Kuvvetleri II. Tıp Kongresi. Tebliği özeti (12-15 Eylül, 1967, İzmir). Ankara: Gnkur. Basımevi 1967; 19.
5. Kanserin histogeneğinde reserve hücrelerin rolü (Onkoloji yayınlarından). Ankara: Ankara Üniv Basımevi. 1968; 3-8.